

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК L Ч. 155. Джерзі Сіті, Н. Дж., четвер, 23-го липня 1942.

No. 155. Jersey City, N. J., Thursday, July 23, 1942.

VOL. L

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ

Тел. „Свобода“: ВЕрген 4-0231 — Тел. У. Н. Союз: ВЕрген 4-1016

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

СЕНАТ ЗА ЗМІНУ ПОДАТКОВОГО ПРОЄКТУ

ВАШИНГТОН. — Як лише ухвалений палатою репрезентантів проєкт нового податкового закону прийшов до фінансового комітету сенату, багато сенаторів негайно заявили, що вони будуть домагатися далеко йдучих змін у проєкті. Передусім хочуть вони забрати від населення більше гроша, який воно може видати, бо мовляв у цей спосіб запобігається інфляції. Дехто з них є за введенням податку від продажу („сейлс текс“). Ще інші є за збільшення безпосередніх податків, декотрі навіть до висоти 10% приходу.

СЕКРЕТАР СТЕЙТУ МАЄ ЗЯСУВАТИ МІЖНАРОДНУ СИТУАЦІЮ.

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвельт дав до розуміння газетарам, що він одобрив уже радіову промову секретаря стейту Кордела Гола, котру він має вголосити вже в найближчих днях.

Промова має зясувати американцям вагу воєнного стану та змалювати їм щераз, що означає перемога, коли її перекласти на людське забезпечення, свободу й цивілізацію. Президент додав, що промова буде важна для всякого мужчини, жінки й дитини на всьому світі.

ОСТЕРІГАЮТЬ РОБІТНИКІВ ЗА ЗРАДЛИВЕ ЗДЕРЖАННЯ ПРАЦІ.

ВАШИНГТОН. — На зборах Воєнної Робітничої Ради виступив Вейн Лаймен Морс, що в ній представляє громадянство, з остерогою, що закони проти зради можуть бути примінені до робітничої організації, котра через сварки за компетенцію юній намагається довести до задержки праці.

На цю остерогу згодився теж представник Ради, Вільям Дейвис. Видано її в зв'язку зі спором між радюю юній будівляних робітників при Американській Федерації Праці з одним відділом юній електричних і радювих робітників, що належить до Конгресу Промислових Організацій.

ПРЕЗИДЕНТ ЗАЯВЛЯЄТЬСЯ ЗА СУДЖЕННЯ НАШТИСНИХ ЛІДЕРІВ ПО ВІЙНІ.

НЬО ЙОРК. — У Медисон Сквер Гардені відбулося заходами різних жидівських організації масове зібрання для демонстрації проти Гітлерівських жорстокостей. На збори явилось коло 20,000 осіб. Президент Рузвельт вислав на нього письмо, в котрім він заявив, що всі американці, без різниці своєї релігійної приналежності, симпатизують з жидами, що падають жертвою нацистичної жорстокости. Він запевняв, що нацистичні заходи винищити жидів не поведуться, як не поведуться їх заходи поневоляти всіх людей. „Американський народ“ писав президент Рузвельт, „потягне до строгої відповідальности всіх тих, що поповнили ці злочини“.

У своїм письмі на ці збори британський прем'єр Чорчил теж осуджував переслідування жидів нацистами й підчеркував воєнні заслуги жидів для оборони Палестини. Ньюйорський губернатор Лімен висказувався проти творення жидівської армії.

Ньюйорський посадик Ла Гвардія доказував, що часи словних протестів уже минули. „Ми є в довгій і важкій війні. Ми цієї війни не виграємо виголошенням промов, кличами, епіграмами або великими газетними наголовками. Цю війну можна виграти лише життям і кров'ю вільних людей, що воюють проти нацистів“. Він остерігав слухачів, аби не недоцінювали ворогів; „та свиня Гітлер і та собачка Мусоліні і той жовтий шур (мікадо) знають, що ми беремося до війни на добре... вона може потривати й чотири роки, але вона скінчиться тим, що ми знищимо цілу ту шайку“.

ЛІДЕР БУНДУ КУНЦЕ ПРИЗНАЄТЬСЯ ВИНОВАТИМ

ГАРТФОРД (Конетикот). — Гергардт Вільгельм Кунце, краєвий провідник Німецько-Американського Бунду, поставлений тут на суд перед велику лаву присяжних суддів у федеральному суді як обвинувачений за заговор шпигувати проти Злучених Держав, признав себе винуватим закинутого йому злочину.

Він був одним з співвинних у шайці „графа“ Анастасія Вонсяцького, російського фашистського вождя. З тої шайки досі один тільки о. Курт Мольцан, філадельфійський духовник, не признався до вини.

ФЕДЕРАЛЬНА РОЗПРАВА ПРОТИ САБОТАЖНИКІВ

ВАШИНГТОН. — Понеділкув'є й вівторков'є засідання військової комісії, що судить 8 нацистів, висаджених на американський беріг з німецьких субмарин, зійшли на оборонні внески адвокатів.

На розправі виринули певні суперечки між Федеральним Бюром Інвестицій і Прибережною Сторожею Злучених Держав; Бюро закидає Сторожі, що вона не віддала йому негайно всіх предметів, зв'язаних з справою саботажників, і цим поспувала слідзаних з справою саботажників.

Американські Підводні Човни Затопили Три Японські Военні Кораблі

ВАШИНГТОН. — Департамент флоту подав до публічного відома, що американські підводні човни затопили коло Кіска, на західній Алясці, ще три японські ніщителі.

Комунікат каже теж, що бомбовики американської армії недавно доконали кількох атаків на японські табори на Кісці й на кораблі, що стоять там у заливі. Літаки американської армії й флоту ведуть спільними силами операції проти японських позицій на Кісці, Атту й Агату. Японські війська на тих позиціях американська команда оцінює на 20,000 воєнків.

ЛЕЙГІ ІМЕНОВАНИЙ НАЧАЛЬНИКОМ ШТАБУ

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвельт покликав до діяльної служби адмірала Вільяма Д. Лейгія, спенсіонованого начальника флотних операцій, а потім американського амбасадора до Франції. Президент Рузвельт іменував Лейгія начальником головного штабу при собі як головним начальнику державних збройних сил; Лейгі буде помагати йому планувати війну.

УРУГВАЙ І ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ ПІДПISYЮТЬ УГОДУ

ВАШИНГТОН. — Американський уряд і південно-американська республіка Уругвай підписали угоду взаємної торгівлі, котрою кожний край згоджується поважно обмежити митну тарифу на товари, спроваджені ним з другого.

АРГЕНТИНА ПРОТИ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ

БУЕНОС-АЙРЕС. — Не дивлячись на те, що аргентинський міністер заграничних справ подавав на тайному засіданні аргентинського парламенту подробиці з аргентинсько-німецького спору за топлення аргентинських кораблів, з того засідання вже дістаються вістки до відома публіки. Кажуть, що міністер закидав Злученим Державам бажання диктувати Аргентині та малював держави Осі як прихильні до Аргентини.

ДОМАГАЮТЬСЯ ВИПОВІДЖЕННЯ ВІЙНИ ФІНЛЯНДІЇ

НЬО ЙОРК. — 357 визначних американців вислало листа до президента Рузвельта з домаганням виповідження війни Фінляндії. Лист опублікувала „Американська Рада для со-ветських відносин“.

Мають Розглядати План „Обмеженого Другого Фронту в Європі“

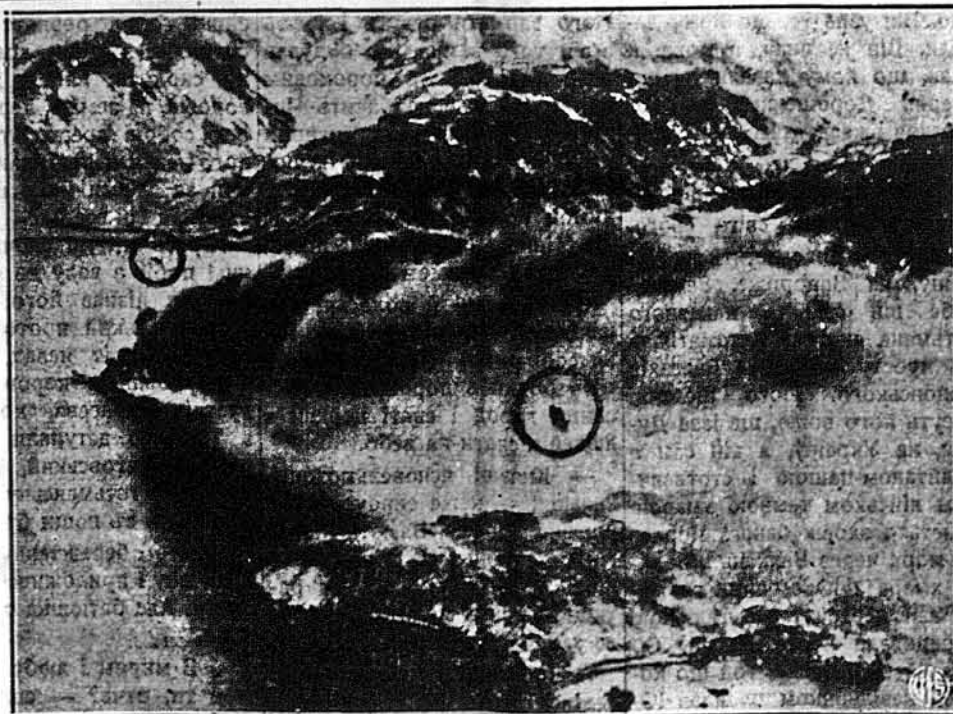
ЛОНДОН. — Асошієтєд Прес подає, що воєнні події на советсько-німецькій фронті заставляють Альянтів до глибшої задуми, чи не можнаб такі вже тепер допомогти Советам отворення „другого фронту“ на континенті. Отже так має бути, що в тій справі мають відбуватися саме тепер дуже важні наради, в яких бере участь британський прем'єр Чорчил враз з іншими визначними особами, як військовими, так і цивільними. Не подають тільки, хто заступає на тих нарадах Злучені Держави. Усі ті наради відбуваються в найбільшій тайні. Але що вони відбуваються, щодо цього немає найменшого сумніву, бо що вістку передають з високого й достовірного джерела. Отже так виглядає, що колиб положення Советів на фронті погіршилось, то такі буде отворений „другий фронт“, хоч наразі не в тому обемі, як це є в проєкті Обєднаних Держав. Цей другий фронт буде „обмежений“. Навіть догадуються, що він може бути отворений в Норвегії, щоб таким чином забезпечити Советам дальший довіз воєнних матеріалів. А далі: теж і поживи. Теж кажеться, що треба буде в наступному році обмежити поживу в Англії й Злучених Державах, щоб можна було засобити Совети, що тепер втратили багато пшеничної землі, як теж не були в змозі обробити землю через воєнні події.

ПЕВНО НЕ БРАКУЄ ТАМ І УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ

СТОКГОЛЬМ. — Стверджується вістка, що німці висилають „советську молодь“ як закладників до рйкних країв, що є під їхню окупацією. Отже таку молодь, включно з хлопцями, що мають всього по 15 років, спроваджено до Норвегії. Вся вона з советського фронту. Це мабуть та молодь, про яку згадував Молотов, коли казав, що німці беруть цивільних закладників і висилають їх на захід.

АМЕРИКАНЦІ БЕРУТЬ ПОСТІЙНО УЧАСТЬ У НАЛЕТАХ

ЛОНДОН. — Між тими, що відважно бомбардують німецькі позиції в Бельгії й Франції, є тепер завжди теж і американські летуни. Останні звітлення подають про таку акцію. Це налети американської „Секенд Ігл Сквотрон“.

АЛЕВТСЬКИЙ БІЛ. — Поцілений американськими бомбами, японський транспортний корабель пішов з димом у затоці острова Кіска, на Алевтських островах. Ко-ла означають інші ворожі кораблі. Америка не дає спокою японцям, що висіли на Алевтські острови.

ВЕЛИКИЙ ГОЛОД В УКРАЇНІ БУДЕ ЗБІЛЬШАТИСЬ

ЛОНДОН. — Юнайтед Прес подає, що Німеччина знаходиться вже тепер у дуже критичному положенні під харчовим оглядом. Так виглядає, що як минула зима була „найгіршою за останні 150 років“, як кажуть німці, то подібне є і з цього річними жнивами. Не буде Німеччині помочі й з України, бо самі німці признають, що Україна цілком не дописала, хоч вислано тамтуди 7,000 спеціальних німецьких хліборобів, щоб допилювали засівів і жнив. Та нема сумніву, що нацисти витискатимуть з України все, що тільки буде можливо видобути. Що це означає, не тяжко догадатись, коли вже тепер є загально відомим, що в Україні люди гинуть з голоду, як це сказано підчас дебати в британському парламенті. Колиж тепер німці заберуть ще й ту малу частину, що їх буде можна дістати з поганих жнив, то ясне, що ціла Україна опиниться перед голодовою смертю.

НІМЦІ БІЛЯ ВОРОНІЖА В ВЕЛИКІЙ НЕБЕЗПЕЦІ.

МОСКВА. — Асошієтєд Прес подає за советськими звітленнями, що німецьке ліве крило біля Вороніжа знаходиться в „смертельній небезпеці“. Вправді німецькі комунікати заявляють, що советські звітлення „пересадні“, але й з них можна пізнати, що під Вороніжем німці стрінули завзятий советський опір і не можуть ніяк поступити вперед. Знову Совети пишуть про „советську офензиву під Вороніжем“, а американські кореспонденти подають, що під Вороніжем є загрожена ціла німецька боева тактика, бо як Совети вдеряться під Вороніжем, то тим самим буде припинений теж і німецький похід на півдні в сторону Кавказу.

РОСТОВ ЗАГРОЖЕНИЙ І В ОГНІ

МОСКВА. — Згідно з советським звітленням, советські війська на півдні держаться „оборонної тактики“. Московське радіо передає про „досі нечувані великі німецькі втрати“ під Вороніжем, але zarazом підкреслює, що воєнне положення на півдні є далі загрожене, та що німці мали певні успіхи у танкових наступах під Ворошиловградом. Знову німецьке радіо описує бомбардування Ростова, входової брами на Кавказ, кажучи, що ціле місто в огні.

ЗГАДУЮТЬ ПРО ВЕЛИЧЕЗНІ СОВЕТСЬКІ РЕЗЕРВИ.

АНКАРА (Туреччина). — Невтральні джерела подають по відомостях з Росії, що Совети згромадили величезні резервні сили, що розташовані на лінії Вороніж-Сталінград-Астрахан. Значить, що ті сили доходять аж до Каспійського моря, до устя ріки Волги. Ось ті резерви будуть кинені на півдні, як тільки виявиться, що німці задумують наступати в напрямі Волги. Тими резервами командує маршал Ворошилов. Ось тим пояснюють теж і те, чому німцям вдається тепер посуватися вперед на півдні, не страчаючи такого завзятого опору як під Вороніжем.

БРИТІЄЦЬ, ЯКОГО НАЗИВАЮТЬ ЯПОНСЬКИМ ШПИГОМ.

ЛОНДОН. — Юнайтед Прес подає історію з британським летунським героєм з минулої світової війни, який потім мав бути на службі японської військової розвідки. Справа ця ще як слід не вяснена, але сензаційна. Тою особою є Ф. Ж. Ротленд, що був минулої війни командантом британської летунської ескадри і був відзначений золотою Медалею Альберта за хоробрість. Про нього сказав в палаті послів адмірал Роджер Кейс, що він був п'ять років в Злучених Державах на службі японської розвідки і в тісній зв'язку з американською розвідкою морською службою. Далі сказав адмірал, що британське міністерство летунства вислало Ротленда до Японії коло 1920. року, щоб допоміг Японії розбудувати повітряну силу. В 1941. році, казав адмірал, мав Ротленд розмови з американськими розвідними офіцерами і вони радили йому негайно вернутися до Британії, що він і зробив і тут предложив план розвідки проти Японії. Та тут його Гом Офіс придержав. Адмірал Кейс сказав, що шкода, що не використано плану Ротленда і його услуг, але не входив ближче в критику його минулого поведіння.

БОМБОВИКИ ЩАСЛИВО ПЕРЕЛІТАЮТЬ ОКЕАН.

ЛОНДОН. — Стверджено урядово, що на протязі першого року перелету бомбовиків з Америки до Англії бомбовики перелітали на 99 і половину процентів щасливо. Ось та недостаюча половина це ріжні припадки, які необхідні при того роду транспорції. Ось тому ті перелети є уже звичайною появою. Замітне й те, що ніякий бомбовик не потерпів від якоїсь ворожої акції.

"СВОБОДА" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and
holidays by the Ukrainian National Association, Inc.,
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.
Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед
появою числа, в котрім оголошувач хоче мати своє оголошення.
За оголошення редакція не відповідає.
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
В Канаді належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

Вояк і Союзовець Про U.S.O.

З найдалших Вестів надійшов до „Свободи“ ось такий лист:

„До Хвальної редакції „Свободи“:

„Прошу ласкаво помістити ось таких кілька моїх слів, якщо Хвальна Редакція вважає їх відповідними. Я був завжди пильним читачем „Свободи“, але воєнні події довели до цього, що не читав її вже яких три місяці, як покликано мене в ряди Американської Армії. Я радо й гордо пішов боронити свою прибрану Батьківщину. Хоч ще тоді не був її горожанином, але вважав своїм національним обов'язком піти боронити звідистого прапора свободи. Пішов з цілим серцем і з цілою душею як любитель цієї країни. І всьо було добре, якби не те, що дуже прикро відчував брак нашої „Свободи“. Тому незвичайно зрадив, як отримав часопис. Зрадив ще більше, коли зачав читати про діяльність українців з Нью Йорку, з якого походжу, а зокрема про акцію допомоги Об'єднаним Службовим Організаціям (U.S.O.).

„Отже я тут маю можливість ближче приглянутись роботі цієї організації. Як такий запевняю усіх українців, що нам воякам цієї організації дуже потрібно. Вона трактує усіх вояків нарівні, не оглядаючись на їхнє походження, віру чи тим подібне. В Вічита Фолс, де я буваю, є два приміщення U.S.O. Вони гарно умебльовані й мають усе те, що є потрібне для розради вояка, що може собі загради на п'яно, чи взятись за якусь спортову забавку, чи охолодити себе якимсь не-алкогольним напінком. У деякі дні відбуваються танці тільки для вояків з даремним вступом, хоч грає знаменита оркестра. В гостинниці ціни дуже приступні, майже на половину дешевші ніж деінде. А в Сан Антоніо (Тексас) є аж п'ять будинків, що містять приюту, а властиво шість, бо один є лишень для жидів. І тут теж є ті самі вигоди, що й в інших приміщеннях U.S.O. Зарад U.S.O. має постійні зв'язки з військовими командами і дістає від них підводи, коли треба підвезти вояків на якийсь фестин, чи над море купатись, чи на якусь іншу розривку. В приміщеннях U.S.O. є всюди всі прилади для кореспонденції вояків. І є там гарні бібліотеки, з яких вояки часто користаються. Сам я оглядав там різні книжки про різні європейські народи і держави. Та такі найбільше мене вразувало, коли побачив власними очима мапу України, Чорне море та столицю України — Київ. В бібліотеці є книжки на різних мовах. Навіть на німецькій. Майже що вечора є фільмові вистави для розривки вояків і таке інше. Ось тому можна сказати з широго серця, що U.S.O. це добра і потрібна організація, яка заслугоує на те, щоб всі американські українці її ширко попирали і давали жертви на її утримання. Тимі жертвами вони допомагають своїм власним дітям і братам, що є в армії, забути за не одну журбу і печаль, яких особливо багато в тих, що походять з любові України, що в неволі. Остаю з поважанням — **Томас Івасечко**, член 361. відділу У. Н. Союзу“.

Дві Долі
Повість
ДАНИЛА МОРДОВЦЯ
41)

А хто це на білому арабському жеребці виступає на вал і стає поруч з Шайтан-пашою? Над ним козак з синим вусами держить червону корогву, а на тій корогві якийсь лицар з булавою конем виграє і золоте яблуко з хрестом як сонечко себе. Це Юрась, козак-нетяга. Це він, а не Шайтан-паша привів сотисичне турецьке військо і орди кримських і бігородських татар добувати Україну.

Одним ранком відчинилися двері його едикульської темниці і до нього увійшов старий-старий і сивий аж жовтий — сам Тугай-бей. На гак, на гак вішати прийшов, як того Байду, як Юрасевого стражника... „Отче! в руці твої передаю дух мій!“ — простогнав

Проф. Микола Чубатий. Русь та Україна - Стара та Нинішня Назва Українського Народу

Назви народів в історії міняються.

Хто трошки тільки ознайомлений з історією народів, той знає, що назви народів на протязі історії мінялися тай чи тай міняються. Різні причини на це складаються; звичайно не всюди однакові, подібно як з різних причин міняються свої назви поодинокі люди, роди чи племена. Народи остають ті самі, хоч під різними назвами.

Історія народів учить, що нинішні народи спершу взагалі не мали спільної одної назви, але було кілька назв поодиноких племен. Як в Україні були спершу київські поляни, називані також Русю, волинські деревляни, поліські дреговичі та інші, таке саме було й в Польщі, Німеччині, Франції чи Англії. Доперва пізніше, коли племена освідомляли собі свою спільність, появляються назви народів, часто різні від теперішніх назв.

Поляки, наприклад, називалися спершу не поляками, а тільки ляхами чи лехітами. Під тою назвою знала їх заграниччя ще в 14-тій та 14-тій столітті, а турецька мова й по нинішній день називає Польщу Лехістаном. Тою теж старою назвою ляхів наші предки називали поляків мало не до кінця 15-го століття. Назва Польща появилася в самій Польщі доперва в 13-тій столітті, означуючи спершу тільки одну частину польського народу, а саме мешканців біля Гнезна та Познаня над рікою Вартою, а тільки згодом і поволі поширювалися назви Польща, поляки — на цілий нинішній польський народ.

Нинішні росіяни теж спершу не мали спільної національної назви, а були тільки племенні чи обласні назви суздальців, муромців, новгородців, тощо. Першими спільними назвами росіян були назви: Москва, Московщина, московини від столиці їх держави Москви. Під тими назвами жили самі росіяни і світ знав їх найдовше, бо аж до кінця 17-го століття. Доперва цар Петро Великий більше як 200 років тому завів назву Росія, а своїх людей казав називати „русскими“ і так поволі та нова назва прийнялася по світі.

Так само й український народ — як сказано — у давнині не мав спільної національної назви. Були тільки назви племен, що зложилися згодом на український народ. Одначе вже досить скоро, бо в IX-тій столітті назви одного племена з околиць Києва — „Русь“ зачинає поширюватися на цілий український народ. В 12-тій столітті виявляється вже й друга назва „Україна“, що поширюється поволі та випирає старі назви Русь і русин, які то назви задовше збереглися в західних пограничних українських землях, а саме в Галичині, особливо на Лемківщині, Холмщині та на українським Закарпатті.

Чи тільки у слов'ян мінялися національні назви?

Таке саме як у поляків, росіян чи українців було теж в інших неслівянських народів. І німці не завжди називалися „дайчами“, як себе нині називають, тільки германцями, звідки й до нині остає в англійській мові назва „джерменс“. Багато народів у зриві нових часів майже за своєї пам'яті позмилювали свої назви. Сіам перетворився на Таїланд, Персія стала Іраном, Фінляндія Суомі і т. д.

Багато народів має дві, а то й більше назв. Греки не тільки зветься греками, але й елленами, мадяри зветься теж уграми, японці ніпонцями, китайці хінцями. Німців, хоч самі зветь себе дайчами, англійці зветь джерменс, французи алеманами, італійці tedesco, а слов'яне німцями, крім росіян, що зветь їх германцями.

Що з того виходить?

Зі сказаного виходить, що назви народів у різних часах мінялися. Ба, ще й нині міняються. Та нікому й на думку не приходить думати, що старі ляхи це не нинішні поляки, що суздальці — москалі це не нинішні росіяне, що угри це не мадяри, що іранці це не перси, що сіамці це не те саме, що тайці, або що нинішні суомці це не фінляндці. Народ живе у своїх поколіннях століттями, творить культуру, що наростає як національний скарб з покоління на покоління, та хоч під різними назвами, все той сам народ жив і творив, розвивався чи занепадав.

І немає такого безглуздя, що говорив би, що не можна, наприклад, польського короля Болеслава Хороброго називати поляком, бо тоді ще ніхто поляків не називав поляками тільки ляхами, або, що царя Івана Лютого не можна зачислити між російських володарів тільки тому, що тоді той народ чи та держава не називалися ще Росією, а тільки Московщиною.

Перевернене думання чи щось друге?

Таке саме скаже вам й про український народ безсторонній чужинець англієць, американець чи француз, як тільки пізнає річ. Для них немає найменшого сумніву, що нинішній український народ, чи русини, як себе звали наші предки давніше, це одні й ті самі люди, той сам народ, та що все, що створив український народ на українській землі, чи вона звалася Руссю чи вже Україною, це культурний дорожок одного й того самого українського народу, бо так говорить здорове людське думання. Воно каже, що не тільки гетьман Богдан Хмельницький був гетьманом України, але так само українським володарем був і Олег Віщий і св. Ольга і Володимир Великий чи Ярослав Мудрий.

Таке логічне і кожному ясне думання чогось не має до ступу до сусідів українського народу. До вишків треба зарахувати таких російських вчених, що погодилися з такою загальною страшною думкою, що Україна існувала вже за Володимира Великого, або що висока культура київської Русі-України з прекрасною церковною архітектурою, зі знаменитим правом „Руської Правди“, з прекрасним лицарським епосом „Слово про похід Ігоря“, це духовна творчість того самого українського народу. Для більшості російських вчених навіть українська столиця Київ не належала у давнину до України, бо, мовляв, тоді той край не називався Україною, тільки Руссю. А Україна — як і вона вже є, то хіба аж за козацьких часів, десть там над Дніпром, але й то не на довго, бо злилася скоро з Московщиною. Це одначе безглуздя, неправда, по-диктаторськи не безсторонною наукою, тільки політикою наїзника, що хотів би не тільки насильством, але й такими баламутствами український народ на віки тримати під своєю владою.

Мало що інакше скаже нам польський вчений. Спитаєте: — Чи ваш Болеслав Хоробрий був польським володарем? Глупота таке питати! Напевно був, хоч Польща ще тоді теж не Польщею звалася, але Ляхів чи Лехів. Але коли вже мова про Володимира Великого, зараз механізм думання перетворюється на інші триби, що називаються „то со іншого“. Який він український? Кажеться по фарисейськи. То-на України ще не було. Україна повстала завдяки козакам там над Дніпром з переселен-

ти пушкарів. Гармати замовляли. На стіні, ізза диму, виявляється сива як сніг голова. То священник у чорних ризах осіняє город розп'яттям і поспушений з замка драбині тихо сходять, лицем до своїх ворогів, на землю, держачи перед собою хрест. Старі ноші його ледви переступають, старі очи за слізьми мало що додають, а він все йде.

Юрась миттю скочив з коня і побіг з валу до священника. Він пізнав його. Це був той сивенький протопоп, що сімнадцять літ назад, вийшов з церковними корогвами назустріч Юрасеві, коли вони з Тетерею вступали в Чигирин, а Виговський, покинувши тут гетьманську булаву, „яко тать вночі б'гуся яса“.

Юрась обережно підняв батюшку і приложився до розп'яття. Але батюшка глядів суворого.

— З миром і любов'ю прийшов ти, отче? — спитав.

— Розшарпана, запалкана мати твою прислала мене до тебе, отче архимандрите... Юрась перепинив його.

— Я більш не архимандрит — я великий князь український і сарматський.

— Знаю... Ти так пишешся і в цім листі.

І священник дівав ізза пазухи універсал Георгія Гedeона Венжика Хмельницького і показав Юрасеві.

— Ти так тут величаєш себе — знаю... Але куди ти закинув англійський чин твій? Як обняв себе до наготи мирської?

— Мене розрішив від іноцества і клятву зняв з мене блаженний, святий патріярх царгородський, авва Парфеній.

— Блаженний патріярх! — з презирством сказав священник: — турецький наймит, пастих, що не дбає про віви! А сам ти утікач, бродник, що утік із рати Христа Спасителя... На що ти навів на рідну землю ворогів хреста Господнього?

— На те, щоб знов її добути; вона моя, з ласки божої я діlich і владика України.

— Ти глаголеши, — мовив отче Йона словами Христа у Пилата Понтійського.

— Ти не ймеш мені віри? — сказав Юрась. — По волі і благословенно славного і вічного достойного пам'яті родителя мого, гетьмана Зиновія Богдана Хмельницького, я — владика України.

— Ти глаголеши, — знов промовив отче Йона.

— І по берету найяснішого падишаха, султана Махмуда IV-го, я — владика України.

— Ти глаголеши.

Гнівом спалахнули очи Юрасеві.

— Чогож ти, попе, прийшов до мене! Знущати? Коритись мені Чигирин?

— Ні, не коритись... У нас у городі сили немало — і козаків і московських ратних людей і драгунів: відсидимось до прибуття з військом гетьмана Самійловича та царського околничого, князя Григорія Ромодановського.

— Так ти за тим тільки й прийшов, щоб сказати мені отсе? — спитав Юрась.

— Ти глаголеши.

— Ти усе сказав, попе?

— Усе, ясновельможний князю.

(Дальше буде).

чи можна загодити теперішні воюючі табори? Ні, відповідає Томас Ф. Вудлак. І об-основує своє твердження на тому, що це є боротьба двох культур, які не можуть існувати попри себе.

Це правда, каже він, що кожна війна є того роду, що одна сторона хоче заставити другу сторону творити її волю. Але буває, що хоч сторона зі собою воюють, то таки може між ними кожної хвилини прийти до злагоди, до замирення. Та це є тоді, коли можна знайти між воюючими спільний ґрунт. Тоді є підстава для переговорів. Але де такої підстави нема, там не може бути мови про переговори і замирення. Там мусить одна сторона перемогти цілковито, а друга цілковито програти і уступити. Ось так було в історії, коли в християнських краях ішла боротьба між християнством і магометанством. Вона велася так довго, поки магометанство з тих країв не уступило. Подібне можна сказати про теперішню війну.

Якщо між тими, що тепер між собою воюють, була спільна культура, то та боротьба належала до тих воєн, що були внутрі певних культур, хоч між різними народами. Тоді можнаб говорити теж і про порозуміння між воюючими, бо можнаб шукати між ними спільної підстави для такої порозуміння. Але війна між-демократіями і тоталітарними державами це є боротьба двох різних культур. І то-му нема тепер цієї підстави, яка уможливилаб переговори і замирення. Навпаки, є така між воюючими ріжниця, ців-хлопів, що втікали від панщини, бо Західна Україна це вже не Україна, але Русь „Червона“, „Гроди Червенська“ або ще ліпше таки „Малопольська Сходня“, хіба мабуть то-му, що там дійсно мало поляків. І річ зовсім ясна, з тако-го „вченого“ не говорить простий розум, тільки пере-вернене думання на це, щоб ї собі захопити щось з тої землі, що ціла конечно хо-че бути собою і незалежною та зватися Україною. Не нау-ка, тільки інтерес завойовника диктує таке міркування.

Ненаукове баламуцтво з на-вою Русь та Росія.

Найбільше баламуцтва на-робили такі російські вчені тим, що назву Русь, стару наз-ву України, свідомо помішали, ба ще й нині баламутять та (Докінчення на сторони 3-тій)

КАСОВИЙ ЗВІТ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ ЗА ЧЕРВЕНЬ 1942 РОКУ

ПРИХІД:				МОЛОДЕЖНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ			
Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
1.	290.30	189.	6.82	366.	18.88	421.	68.69
2.	195.61	190.	41.56	367.	380.17	422.	39.92
3.	137.01	191.	158.52	368.	43.27	423.	12.41
4.	77.14	192.	169.64	369.	280.13	424.	24.76
5.	364.87	193.	82.39	370.	81.72	425.	37.81
6.	294.94	194.	73.04	371.	77.82	426.	64.30
7.	290.66	195.	52.85	372.	127.13	427.	5.12
8.	184.61	196.	52.60	373.	37.54	428.	368.09
9.	110.57	197.	33.17	374.	17.50	429.	32.64
10.	25.95	198.	47.05	375.	50.89	430.	35.23
11.	9.59	199.	40.73	381.	26.38	431.	92.97
12.	95.39	200.	293.95	382.	29.39	432.	17.22
13.	27.86	201.	49.54	383.	242.41	433.	29.70
14.	111.55	202.	42.45	384.	89.31	434.	313.71
15.	11.16	203.	1,576.98	385.	337.92	435.	246.14
16.	283.85	204.	21.41	386.	57.97	436.	27.58
17.	154.93	205.	566.09	387.	49.55	437.	39.35
18.	90.96	206.	74.78	388.	192.59	438.	20.63
19.	122.74	207.	32.75	389.	26.31	439.	54.07
20.	87.75	208.	73.14	390.	111.58	440.	5.31
21.	27.11	209.	77.21	391.	6.43	441.	32.11
22.	46.39	210.	200.72	392.	19.31	442.	9.75
23.	147.70	211.	66.27	393.	68.45	443.	30.26
24.	190.82	212.	305.49	394.	34.29	444.	16.26
25.	75.73	213.	35.10	395.	94.99	445.	59.37
26.	144.39	214.	32.48	396.	125.85	446.	8.73
27.	34.53	215.	38.89	397.	47.71	447.	54.84
28.	51.98	216.	475.10	400.	99.10	448.	113.56
29.	164.38	217.	381.30	402.	21.05	449.	17.66
30.	132.69	218.	145.38	403.	251.46	450.	35.35
31.	249.14	219.	601.42	404.	61.60	451.	7.61
32.	393.59	220.	32.28	406.	276.74	452.	34.62
33.	30.47	221.	362.71	407.	60.25	453.	75.44
34.	22.36	222.	47.21	408.	34.88	454.	21.03
35.	70.01	223.	28.98	409.	66.23	455.	154.25
36.	118.51	224.	67.38	410.	18.45	456.	91.16
37.	394.99	225.	41.87	413.	65.79	457.	169.90
38.	22.88	226.	85.32	414.	41.5	458.	158.16
39.	55.61	227.	176.30	417.	13.69	459.	39.31
40.	39.43	228.	226.84	418.	11.27		
41.	85.16	229.	22.06				
42.	176.22	230.	71.46				
43.	54.13	231.	165.44				
44.	107.53	232.	154.25				
45.	85.16	233.	180.46				
46.	113.12	234.	249.09				
47.	64.45	235.	334.34				
48.	168.27	236.	432.67				
49.	260.55	237.	81.61				
50.	151.46	238.	77.62				
51.	246.50	239.	21.24				
52.	40.15	240.	174.13				
53.	416.96	241.	82.65				
54.	134.43	242.	285.71				
55.	237.64	243.	70.19				
56.	93.53	244.	39.30				
57.	213.17	245.	13.49				
58.	21.12	246.	235.94				
59.	216.06	247.	110.67				
60.	316.94	248.	149.62				
61.	53.27	249.	174.74				
62.	64.76	250.	64.75				
63.	109.60	251.	71.55				
64.	69.83	252.	32.81				
65.	215.21	253.	33.81				
66.	355.40	254.	213.31				
67.	89.03	255.	42.51				
68.	21.09	256.	113.42				
69.	78.87	257.	56.48				
70.	184.02	258.	93.07				
71.	71.04	259.	57.54				
72.	250.02	260.	130.06				
73.	208.19	261.	111.72				
74.	176.96	262.	123.38				
75.	43.64	263.	24.70				
76.	239.36	264.	260.48				
77.	427.19	265.	102.44				
78.	24.19	266.	10.21				
79.	72.60	267.	12.74				
80.	489.67	268.	250.09				
81.	43.06	269.	111.00				
82.	260.32	270.	225.				
83.	173.4	271.	40.13				
84.	143.21	272.	42.43				
85.	183.20	273.	19.21				
86.	136.05	274.	189.47				
87.	50.34	275.	132.45				
88.	663.19	276.	15.08				
89.	132.59	277.	200.53				
90.	243.87	278.	109.32				
91.	220.14	279.	16.60				
92.	51.61	280.	85.67				
93.	110.69	281.	25.50				
94.	158.69	282.	294.84				
95.	5.49	283.	42.09				
96.	37.63	284.	83.23				
97.	73.38	285.	144.92				
98.	54.47	286.	645.89				
99.	31.54	287.	48.52				
100.	63.84	288.	202.60				
101.	108.07	289.	17.58				
102.	77.43	290.	101.24				
103.	54.13	291.	15.38				
104.	185.24	292.	164.18				
105.	143.54	293.	23.60				
106.	62.73	294.	92.75				
107.	188.28	295.	115.15				
108.	111.32	296.	128.72				
109.	130.92	297.	35.23				
110.	31.04	298.	56.03				
111.	32.13	299.	106.58				
112.	490.72	300.	39.67				
113.	17.50	301.	119.05				
114.	154.32	302.	24.25				
115.	217.20	303.	101.78				
116.	105.44	304.	15.01				
117.	72.18	305.	48.16				
118.	211.34	306.	20.61				
119.	209.01	307.	358.98				
120.	76.34	308.	104.34				
121.	109.00	309.	136.85				
122.	122.25	310.	92.35				
123.	64.36	311.	141.32				
124.	60.40	312.	82.75				
125.	165.17	313.	69.47				
126.	647.75	314.	82.32				
127.	44.31	315.	206.94				
128.	66.81	316.	99.57				
129.	125.84	317.	38.80				
130.	63.26	318.	37.12				
131.	9.57	319.	324.26				
132.	41.75	320.	68.13				
133.	540.01	321.	81.13				
134.	230.86	322.	295.43				
135.	328.33	323.	61.98				
136.	79.18	324.	254.95				
137.	117.74	325.	21.81				
138.	197.22	326.	290.36				
139.	50.74	327.	109.46				
140.	204.17	328.	19.24				
141.	219.14	329.	363.92				
142.	112.40	330.	188.63				
143.	213.96	331.	122.73				
144.	39.22	332.	92.16				
145.	290.72	333.	134.28				
146.	63.22	334.	156.64				
147.	46.84	335.	42.15				
148.	98.80	336.	180.68				
149.	36.65	337.	57.98				
150.	216.76	338.	118.66				
151.	158.57	339.	25.89				
152.	112.18	340.	18.77				
153.	272.33	341.	71.81				
154.	118.08	342.	20.91				
155.	119.33	343.	64.64				
156.	183.49	344.	102.37				
157.	20.12	345.	21.65				
158.	79.42	346.	1,461.23				
159.	54.67	347.	134.80				
160.	43.12	348.	567.33				
161.	60.50	349.	77.92				

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

"Релі" Української Дивізії.

У п'ятницю, 17. липня, відбулася в Вебстер Гол "Релі" Української Дивізії Об'єднаних Службових Організацій Великого Нью Йорку. Близько п'ятсот людей прибуло на зібрання, котре було скликане для спопуляризації й зібрання жертв для ЮСО. Сала була прикрашена американськими прапорами й вивісками з відповідними написами, що їх доставило центральне бюро ЮСО. Зібранням проводив голова Української Дивізії ЮСО, Омелян Ревюк, секретарював адвокат Василь Цільник.

Зібрання відкрито відспіванням гімну "Стар Спенгелд Бернер" панною Ан Джодсон при аккомпаніменті на фортеп'яні панни Блер, після чого голова Омелян Ревюк, зясував коротко, як зорганізовано ЮСО та її Українську Дивізію та засоби її праці. Як ЮСО, це називається шістьох різних американських організацій, об'єднаних для давання "моральної" допомоги американським воїнам і морякам, так і Українська Дивізія ЮСО об'єднує всі українські організації, що готові помагати акції ЮСО. Українська Дивізія ЮСО закликала до співпраці: 25 відділів Українського Народного Союзу, 13 відділів Українського Робітничого Союзу, 11 відділів Української Секції Міжнародного Робітничого Ордену, 3 відділи Провидіння, 2 відділи Народної Помочі, 8 відділів Союзу Українок, далі всі українські церкви, всі клуби, молодечі, робітничі, а передовсім жіночі.

Перший промовець зібрання, Степан Ярема, асемблемен Ньюйоркської легіслятури з 8. дистрикту в місті Нью Йорку, доказував, що робота, яку робить ЮСО, є важливою для вигнання війни, та що її сповняє ЮСО й для воїнів українського роду. Через те ніхто з американців, якогось роду він не був, не може легковажити собі праці ЮСО, але мусить підтримувати її працю й жертвами.

Опісля панна Джодсон відспівала дві американські пісні: "When I Have Sung My Song" і "The Children's Prayer".

Головним промовцем зібрання був бесідник ЮС-а, Роберт Джанстовн, світовий подорожник і письменник, член бесідничого комітету краєвої ради Республіканської Партії, що служив мейором у британській армії вчас першої світової війни і був за президента Гардинга членом західно-африканської комісії. Він висказав передовсім свою радість, що може говорити до людей, що вийшли з народу, який має такі воєнні традиції, як український народ, котрого земля просто пересякла кров'ю, що її українці проливали в вічній боротьбі за волю. Потім він малював барвами й безпосередніми сценами з власного досвіду, коли в житті воєнка вирінає потреба таких організацій, як ЮСО. З різних проявів захоплення його словами він вносив, що публіка попре жертвами діяльність ЮСО.

У своїй промові українською мовою, Платон Стасюк, скарбник Української Дивізії ЮСО, представив діяльність ЮСО й його Української Дивізії. Він клав сильний натиск на питання удержання "моралі" серед збройних сил краю, бо ця справа невідома навіть тим емігрантам, що служили в старому краю в армії. Він виказував, що українські іммігранти не можуть здержатися від якнайбільшої участі в цій акції, але мусять усіх сил доложити, аби зібрати при-

значену на нас квоту в сумі 12,000 доларів.

Тут відомий уже український публіцист баритон Мирон Шандровський, що теж жертвував свої артистичні послуги для української "Релі" ЮСО, відспівав трудну арію з Вердія опери "Отельо" та "Марш Лєтунів" композиції американського музиканта Г. Шімерлінга, котрий власне аккомпаніював співакові при фортеп'яні.

О. Ревюк вівзав тоді привабливу до збірки. Під сценою на сіді були установлені столи, кожний призначений для іншої центральної організації, так, що кожний учасник міг підходити з жертвою до стола своєї організації й записувати жертву на її "кредит". Найбільші жертви (від \$10 вгору) прийшли від отчих організацій і осіб: жертву в сумі \$1000 передав Об'єднаний Український Комітет Медичної Допомоги Радянському Союзові, пояснюючи рівночасно листом, що його заставило зробити цю жертву. Жертву в сумі \$200 зложив Товариство Просвіта; жертву в сумі \$120-25 зложив Український Робітничий Клуб у Нью Йорку, суму \$117 Відділ ч. 1520 Української Секції Міжнародного Робітничого Ордену. Жертву в сумі \$100 зложив український бізнесмен Василь Пуйда й таку саму жертву Товариство Буковина. Жертва гр. Пуйди є до цього часу найбільшою жертвою однієї. Далі Відділ 21. Союзу Українок зложив суму \$90 (передала пані Бодак); Бр. св. Володимира від. 130. У. Н. Союзу, суму \$85; Відділ У. Н. Союзу 204. \$70; Товариство Дністер, від. 361. У. Н. С.; \$66; Відділ 1561. Укр. іської Секції МРО. \$65; Українське Робітниче Освітнє Товариство в Брукліні \$61; Українське Жіноче Освітнє Товариство в Нью Йорку \$36; Відділ 1706. Української Секції МРО. \$37; Від. 1. Провидіння \$34.60 (передала містопредсідниця пані Марія Ригель); Відділ 1700 Укр. Секції МРО. \$30; Від. 1682. Укр. Секції МРО. в Савт Брукліні \$26; Товариство Лесі Українки в Брукліні \$26; Від. 1592. Укр. Секції МРО. у Бронксі \$25; Товариство Богородчани (передала Іван Мартиненко) \$22; Товариство Лесі Українки в Нью Йорку \$20; Степан Ярема \$10; Від. 8. Союзу Українок у Бронксі \$10. Разом з меншими жертвами зібрано на Релі коло \$2,100.

По закінченні збірки виступив ще з співом баритон Роберт Берд, котрий відспівав між іншим відому пісню "I got Plenty of Nothing". По виступі двох груп з українськими народними танцями гр. Платон Стасюк зложив тимчасовий фінансовий звіт збірки на "Релі" та закликав до дальшого ведення збірок

Учасник.

Русь та Україна...

(Докінчення з сторони 2-гої)

мішають з назвою Росія, хоч ті дві назви означають зовсім що іншого. Що іншого означає стара назва Русь, що іншого новочасна назва Московщини "Росія". Тому одначе, що ті дві назви до себе подібні, тяжко визнати на них чужинцям, які одно й друге слово помилково переводять як у англійській мові одним і тим самим словом "Росія". Не говорю вже про це, що то слово баламутило та баламутить ще нині малоосвічених українців.

Батьком того баламутства був російський цар Петро Великий, що завоювавши велику частину України наказав свою московську державу враз зі завоюваними українськими землями називати Росією, а своїх підданих "руськими".

Тим баламутством Московщина хотіла немов зробити себе спадкоємцем прав старої Русі-України а Петро Великий таки наказував своїм наслідникам царям аж до наших днів здобувати решту українських земель, що опинилися під пануванням Польщі.

На ділі Московщина чи та Росія ніколи Русю не була, бо назва Русь відносилася все тільки до нинішньої України, а й суздальці чи новгородці, чи інші московські племена ані Русю не були і Русю не називалися, хоч за старої київської держави були під пануванням Русі, себто України. Десять міст із нашої найстарішої літописи це незбито доказують.

Двіста літ тому а навіть такий Петро Великий, що й заграє границю це добре розуміла і нова назва Росія довго не могла прийнятися в дипломатичних відносинах. Не диво проте, що цар Петро поручив своїм дипломатам навіть підкуплювати тогочасних журналістів Англії та Голандії, щоб їх наклонити до вживання нової баламутної назви, бо й чужі ще тоді розуміли, що Московщина, штучно перетворена Росією, а москвини руськими, в дійсності ніколи Русю не були, та що це стара назва України та українського народу.

при допомозі продажу книжок з купонами. Він підняв при тому заслуги українських часописів, українських радіо-вих програм, деяких церков і організацій для проголошення акції ЮСО, заслуги Українського Демократичного Клубу в Нью Йорку й Союзу Українських Бізнесменів у Нью Йорку для давання даром локалів для нарад Української Секції ЮСО, та різних діяльних одиниць, передовсім наших панів. Він висказав надію, що заргіта дотеперішнім успіхом ньюйоркська громада не лише виконає українську квоту, але й її перевищить.

По відспіванні гімну "Майн контрі" баритоном Бердом "Релі" закрито.

КАМПАНІЯ ЗА ПІДВОЖЕННЯ ВОЯКІВ І МОРЯКІВ.

Каліфорнійське місто Бербенк установило на своїй території цілу низку таких лавок, написи на котрих закликають ідучих автотом людей підвозити моряків і воїнів. На таких лавках воїни й моряки можуть дочікувати, поки хтось возьметься їх підвезти. На світліні посадики Бербенка запрошує одного моряка й одного воїна покористуватися такою лавкою.

Прості Санітарні Правила

Мабуть кожна людина знає, що треба митися й купатися. Як відомо, в Америці майже кожна людина має для того добру оказію, коли хоче, чи в загальній публічній місцевості, чи в приватній купальні. В європейських містах це справа трудніша, навіть по містах, де водопроводи часто заслаби, щоб вигнати воду вище першого поверху, або взагалі не постачають її більш, як треба до пиття і до миття посуду, а на купелі її не все вистачає. Є ще й такі на світі, де купальні вважають шкідливою для здоров'я. Дивуватися тому нема що, бо ще не так давно, яких вісім-десять літ тому, навіть в цивілізованих краях Європи й Америки на ванну дивилися як на витребеньку примувати людей: Саме вісімдесять-п'ять літ тому одне місто в Новій Англії заборонило своїм мешканцям мати дома купальню без окремого лікарського дозволу.

Є п'ять простих санітарних правил, які хоч всі їх мабуть знають — не завадять пригадати:

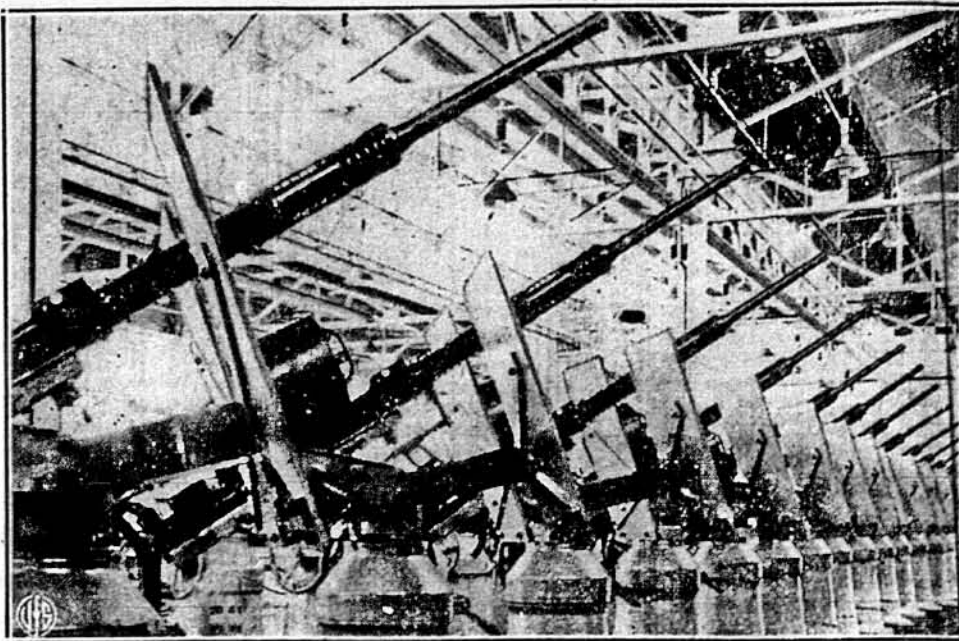
1. Часто купатися, змиваючи ціле тіло милом і сполікуючи його чистою водою. Якби всі це робили, то було б багато менше заразливих слабостей, як є тепер.
2. Часто мити руки милом і водою і передовсім робити це кожний раз перед їдінням. З усіх частин тіла рука найгірш валяється і при їдінню годі оберегтися, щоб не доторкнути нею їжі чи її просто рота. А в бруді, який чіпляється рук, можуть бути бактерії й зародки всяких слабостей, які до людського організму дістаються найбільш через уста.
3. Ніколи не вживати брудної посуду та шмаття та ніяких річей, яких інші люди вживають, котрих ви не знаєте, чи не слабкі вони, як ось всякої спільної посуду до пиття, шклянок, мисок, рушників, щіток, то-що.
4. Стрічаючись та балакаючи з людьми оберегатися, щоб на вас не падали капелі їх слюни чи кашлю. Доказано лікарською наукою і практикою, що звичайна простуда, як й інші, тяжчі зараження відділових органів, перекидаються з слабкої людини на здорову саме з слюною чи з кашлем підчас кашляння, сміху чи й просто балачки. Вважати на те повинен і слабкий, щоб здорового не заразити, а здоровий, щоб не набавитись слабости.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

У редакційних справах проситися адресувати листи до "Свободи", а не на привіща редакторів.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

БЕТЛЕГЕМ, ПА. — Північні збори Бр. св. Дмитрія, від. 288, відбулися в суботу, 25. липня, в годині 7. вечір. Просимо всіх членів прийти, бо маємо важні справи до подорожження. — За уряд: Юрій Загвоздний, предс.; Дмитро Мушастий, кас.; Андрій Данилюк, секр.

ЗБРОЯ ПРОТИ ДЕРЖАВ ОСІ. — Стільки проти-летничих гармат випродуковано за один день в арсеналі американської флотії в Дітроїті. Ці 20-миліметрові гармати покидають фабрику в великому числі, аби воювати проти ОСІ.

ПОЧАЛИ ПАЙКУВАННЯ ГАЗОЛІНИ

НЮ ЙОРК. — У східній полові Злучених Держав ввійшло в вівторок воіновочі в життя нове пайкування газоліни, а старе пайкування заведене 15. травня, скінчилося. Всі пасажирські авта дістали принаймні пайкову книжку "А", котра складається з 6 сторін по 8 купонів, з котрих кожний уповажляє власника до закупу 4 галонів газоліни.

ФІНЛЯНДІЯ В ТЯЖКІМ ФІНАНСОВІЙ ПОЛОЖЕННІ

БЕРН (Швайцарія). — Нарід в Фінляндії розбитий не тільки через те, що опинився проти своєї волі й охоти у війні, але ще й через те, що тяжко звязати кінці під фінансовим оглядом. В. А. Таннер, міністер фінансів, наложив спеціальний податок на хліборобів, кажучи, що вони ще най-

менше потерпіли від війни. Та хлібороби, що становлять велику силу, противні новим податкам. Через те готово прийти до кризи в уряді.

"Every dime and dollar not vitally needed for absolute necessities should go into WAR BONDS and STAMPS to add to the striking power of our armed forces." — FRANKLIN D. ROOSEVELT, President of the United States.

Think War! Act War! Buy WAR SAVINGS BONDS—at least 10% of your pay every payday!

ПОЗІР! ПОЗІР!

ВІДДІЛИ У. Н. СОЮЗУ В ШІКАГО

ДЕНЬ Українського Народного СОЮЗУ

В НЕДІЛЮ, 26. ЛИПНЯ (JULY 26, 1942)

В ГОРОДІ О. НИКОЛАЯ НА HIGGINS RD. & DESPLAINES.

Початок в год. 11:00. — Вступ лиш 25 центів.

ПРОГРАМА: Як що року, так і цього, буде програма, на яку нас стати, бо багато молодих хлопців, що змагалися попередніми роками, тепер при війську. На випадок дощу йдемо до Українського Громадського Дому на 841 N. WESTERN-AVE., де буде все приготуване для вшанування Дня У. Н. Союзу.

Комітет відділів У. Н. Союзу.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Просимо всіх Урядників і Делегатів відділів У. Н. Союзу з Нью Йорку, Бронкс і Асторії прийти на

ЗБОРИ

що відбудуться в П'ЯТНИЦЮ, 24. ЛИПНЯ ц. р., в 8. год. вечір, в церковній галі під ч. 28 1st 7. вул.

КОМ. ВІД. У. Н. С.:

С. Ковальчук, гол.

М. Ликтей, секр.

УВАГА, КЛІВЛЕНД, ОГАЙО! СТАРАНИМ УКАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ГРОМАДИ СВ. КН. ВОЛОДИМИРА, СЕСТРИЦТВА ХОРУ "БАНДУРИСТ" плануються

АМЕРИКАНСЬКО-УКАЇНСЬКИЙ ДЕНЬ І ПРАЗНИК В НЕДІЛЮ, 26. ЛИПНЯ (JULY 26, 1942)

НА ФАРМІ HARTMAN'S GROVE

ПОРЯДОК СВЯТА:

1. В церкві: Утриня 8:30 рано. Служба Божя 9:30 рано. По Службі Божій Мольба до св. кн. Володимира і Водосвяття.

2. На фармі Гартмана з 1-шої години Обід і Пічк.

3. В годині 4-тій виступить: а) місцевий хор Бандурист, б) промови, в) Спортивні забави.

До танців гратиме добрий оркестр. На пічк будуть добрі напитки і смачні перекуси. На випадок дощу Пічк відбудеться там же на фармі Гартмана, де можна гарно забавлятися.

Україні! Приходьте всі з Родиною своєю на цей Країнський День. Дікажіть своєю прихильністю любов свою до нашої Матері України. Частина доходу піде на Американський Червоний Хрест. КОМІТЕТ.

У ЦІ ЧАСИ, КОЛИ ЗАХІДНІ ДЕМОКРАТІЇ в боротьбі проти тоталітарних диктаторів шукають способів мирної співпраці народів і держав, одною з книжок справді на часі є книжка про Україну, її минуле й сучасне:

"ІСТОРІЯ УКРАЇНИ"

проф. МИХ. ГРУШЕВСЬКОГО в англійському перекладі:

A HISTORY OF UKRAINE

By MICHAEL HRUSHEVSKY

СТОРИН 629 4 КАРТИ (мапи) PRICE \$4.00

Для замовлення вирізте нижчий купон і зашліть зо замовленням.

ДО КНИГАРНІ "СВОБОДИ", Р. О. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

Посилаю осягт _____ доларів моні-ордером (чеком) і прошу

вирішити мені _____ примірників Історії України проф. Михайла

Грушевського в англійському перекладі.

Ім'я _____

Адреса _____

Місто _____

Стефт _____

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

Там, де Ростуть Коралі

Існують ще досі на світі простори на сотні миль, відкриті, на перший погляд доступні, а проте майже невідомі, шойно від недавня відвідувані „білими“ людьми, що могли їх ближче пізнати, злічити й описати. До таких частин нашої землі належить величезний ланцюг підводних скель і островів уздовж берега Австралії при Квінсленді, званий Великою Барієрою Риф. Поміж Семи Морями нема нічого кращого, як ця вишукана сітка гористих, скелястих і лісних водних скель, зєднаних між собою, мов червоною ниткою, коралами.

Майже від ста літ, природники та геологи пробують дослідити цей чарівний шмат землі, наполовину вкритий тайною щодо свого походження. Є вже й туристи, голловно австралійські, що вибираються в подорож через Великий Австралійський Канал і інші, що проводять там вакації. Подорож морем уже нині не є небезпечна. Хіба, щоби хто вибрався в добу борнів, що розбивають кораблі як лупину. Небезпека починається вже на самих острівцях чи радше поміж ними, де означено безпечні дороги плавби а яких не досліджено в середині, на суходолі. Човен пускається на повне море, не передбачуючи, що в деяких місцях вода висохла аж до мілини і човен розбивається об підводну скелю. Іншим разом віддає поміж острівців, між якими нема виходу, тому, що вони тягнуться безмежно по-кученою сіткою довкола одного місця. Нема змоги ні вертати водою ні пішки.

Велика Барієра Риф славних коралами починається Свейн-Рифами, що тягнуться на кілька миль довжини і пів милі ширини, перерізані широкими каналами.

На острові Леді Еліот є морська ліхтарня, що означає межовий пункт коралової краї-

ни. Часом найде хтось на мілководді чи на березі якийсь золотий грін, наприклад еспанський. Еспанія відіграла переважну роль на австралійських морях. У 1605 р. три еспанські кораблі під проводом адмірала Де Квірос поплили до південного Тихого океану. Ім'я одного з його товаришів адмірала Люїс Ваєс де Торрес славне тим, що він перший перетнув від Австралії до Нової Гвінеї. Він був мабуть першим європейцем, що дійшов до Кейп Йорку найдаліше відомого на північ пункту Австралії.

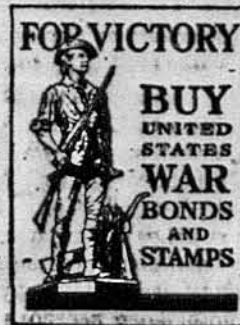
Відкриття Торреса стали відомі аж у 1762 р., коли англійці знайшли його подорожні спомини. Наукові дослідження „Великою Барієрою“ почалися аж від 1842 р. під проводом американців. Геолог Джюкс описує її як довгий підводний вал або завису, що від поверхні землі сходиться неждано в морську глибочину то знову вириває. У добу посухи весь цей вал виглядає як довга мурована стіна, дуже нерівна, наче мур старі твердині, покручені, подірвані, з ріжкими баштами, входами та закрутинами.

Згаданий капітан Кук каже в своїй описі, що такої коралової стіни в Європі не знають. Вона вириває з моря як марево, заввишки пересічно на 7 до 8 стіп понад водою. Передостання довша випирає в ці землі була в 1896 р., о-звідки в 1929 р. під проводом англійських учених з університетів Оксфорду, Кеймбриджу та Единбурга. Були це здебільша молоді сміливі люди, що побудували собі на острівцях сильні дерев'яні доми і привезли зі собою все потрібне технічне та наукове знаряддя. На цих острівцях станаула навіть перша хімічна лабораторія. Були між ученими і молоді жінки, також учени-спеціалістки від флорид, гадін, що не лякалися ніякої праці: куховарства, пошення води та прання.

Вчені вживали собі до помочі місцевих жінок і мушун, деяких освоєних з „білими“, щиро їм відданими.

Дослідники виїжджають на повне море і нерозгадані, що приваблюють око, якби це були найспокойніші в світі. Англієць Барет, наворот книжки „Про австралійську дичину“, вибрався раз на таке супокийне море. Віхали між коралові островці, покручені, як лавіринт. Коли вода місцями ледве вкривала землю, треба було тягнути човен і стрибати з горбка на горбок, як по кригах весною. Віддалі, яку можна би перейти по твердій землі за годину, треба переходити довгими годинами у боротьбі за кожну пядь.

Досі панують між ученими ще розбіжні думки, яким робом повстали коралові рифи. Теорія Дарвіна, довгий час оспорювана, здобуває наново свою силу; вона твердить, що давніше було тут море, яке висохло, залишивши ласмо горбків з кораловими наростами.

но. Ясно-срібні чайки хмарою налігають на морську ліхтарню, так, що можна їх фотографувати з найближчого віддалення.

Найбільший вибір мають учені між коралами та черепашками, яких є безліч родів. Неодна із тих цінних черепашок уживається замість грошей на цих просторах. Молюски мають свої яйця, також їстівні і смачні. Не треба й згадувати про відміни павуків.

Один рід черепашок з предовгими тубами, як нитками, є постархом усіх рибалок та норців, що шукають за перлами. Цей велитень між молюсками не випускає вже зі своїх кліщів раз схоплену людську жертву; вони важать по 100 і більше фунтів. Їх уживають як прикрас до садів і акваріїв. Порооди риб — різномордні; деякі подібні до вузької і треба добрих знавців, щоби не помилитись при їх ловлі.

Є також і довити іжаки, яких треба оберегатися підчас кожної виправи на морі і його берега. Зате метеликів, квітів, різномордних коралів є більш, як прикметників у нашій мові! Кажуть, що описувати цю країну може не тільки той, хто жив там довго, але той, що має також чутливу уяву поета і небуденний талант передати свої враження небуденними словами. Найшовся 30 літ тому змучений американець, що хотів уткнути в життя, звався Бенфілд. Узів зі собою жінку і в добу, коли у світі почали гудіти літаки та авта, переїхав на один із острівців Квінсленду — острівець Данк. Там прожив він 25 літ, у повній насолоді. Коли нині бачимо інколи в кінці картини такого романтичного життя, поза світом цивілізації, на лоні чистої природи, можемо згадати, що „все це вже було“.

Бенфілд видав чудову книжку своїх споминів у 1908 р. Помер він на цьому острові 1923 р. і там досі є його гроб.

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ „СВОБОДИ“

Прохаємо читавів „Свободи“, що змінюють свою адресу, виповнити оцей бланкет, подаючи доконче стару й нову адресу та число відділу, якщо ви є членом У. Н. Союзу, та вислати його в листі з 10 ц. поштовими значками до адміністрації „Свободи“.

Число відділу _____
Ім'я й назвище _____
Стара адреса _____
Нова адреса _____
Пошта _____

з кам'яним пам'ятником, який ставлять місцевим вождям. „Білі“ мандрівники та дослідники, що зїжджали туди, находили в його хатині дружний захист і ради людини, що знала в цій казковій країні не тільки сквища звірів, але й казки та легенди туземців. На острові Данк жило спершу чорне племя дикунів, мабуть ще від кам'яної доби, зяки Австралія стала нам відома.

Нині, там де колись добували вогонь із двох потертих кусків дерева, поступ поставив доми, що займаються „експортом“. А всеж у Квінсленді ще й досі є туземці, яких цивілізація не торкнулася. Дикуні переїхали з острівців на австралійський суходіл, бо там почуваються краще. А вдовж коралових риф біла раса сновигає і шукає нивпинно за тайнами „Великої Барієри“, що скриває їх досі перед задрим оком немилосердної сучасної людини.

110-АКРОВА ФАРМА з цілим рухомим і нерухомим інвентарем і машинами, в дуже добрій місці, близько містечка. Всі будинки в дуже добрій стані. Власник продає з причини слабого здоров'я. Маємо теж 20-акрову і 17-акрову фарми близько Нью-Бронксвіка, Н. Дж. 155-6,8

STEPHEN D. SATZWEICH,
32 E. 7th St., New York City

„GRANT CIRCLE“
UPHOLSTERY CO., Inc.
2469 WEBSTER AVENUE
Near 188th St.
BRONX, N. Y.
Має на складі РІЗНІ МЕБЛІ доброї якості, по дешевій ціні.
Telephone: Fordham 5-4666.

У неділю, 5 липня, по короткій недозі, помер у 51. році життя ОЛЕКСА МУСІЯ,
член Тов. Любова, від. 45 У. Н. Союзу.
Покійний вступив до У. Н. Союзу в 1923 р. Пошився у смутку жону Марію і брата Стефана.
Похорон відбудеться 8. липня з похоронного заведення до української прав. церкви і на цвинтар Охленда.
В. Р. П. І.
Теодор Малик, секр.

Д-Р С. ЧЕРНОВ
Гострі й хронічні недуги чоловіків і жінок — Шкіра й кров.
Аналіз крові для подружжя есподства.
Гемороїди й желяки лікуються без операції.
223 SECOND AVE., cor. 14th St., NEW YORK CITY, Room 14.
GRamercy 7-7697
Офісові години: 10—8; неділя 11—2.
Жінка-доктор до обслуговування.
X & Флюороскоп—Екзамінація \$2.00

ЦІЛИЙ ПОХОРОН з цілою постартою, двома вітани, краваткою, балсамуванням, повним ванням Похоронного Дому і т. д. **\$295.00**

Все, чого треба, з вишком однієї й належності за церковну плаврупу й цвинтар.
S. KANAI KAIN
433 State St., Perth Amboy, N. J.
Phone: Perth Amboy 4-4646

МІРОН ЛІТВИН І СИН
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ
Обслуговування і тесна Main Office:
383 MORRIS AVENUE,
cor. Springfield Ave.,
NEW YORK, N. Y.
Phone: ESsex 3-5347
Branch Office (Філія):
969 SOUTH BROAD STREET,
TRENTON, N. J.
Phone: Trenton 8558

ІВАН БУНЬКО
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ
заряджує погребам по ціні так низькій як \$150.
ОБСЛУГА НАЙКРАЩА.

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th St., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: GRamercy 7-7661

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК НА ФІЛАДЕЛЬФІЮ І ОКОЛИЦІ

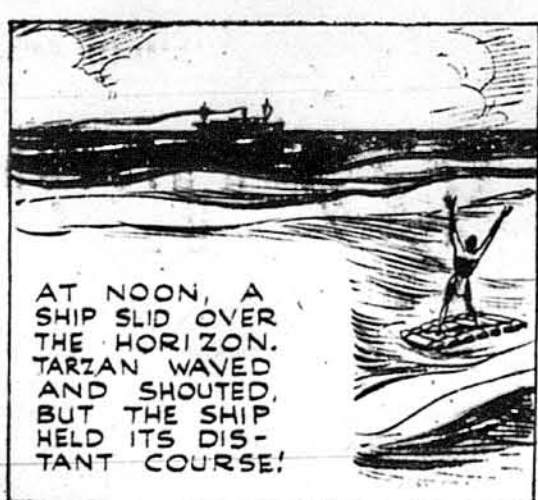
МІХАЙЛО НАСЕВИЧ
cor. FRANKLIN & BROWN STS., PHILADELPHIA, PA.
Tel. Market 1320.
ОБСЛУГА В ДЕНЬ І ВНОЧІ

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ
ЗАНІМАЄТЬСЯ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦІХ
129 EAST 7th STREET, NEW YORK, N. Y.
Tel.: Orchard 4-2562
BRANCH OFFICE & CHAPEL: 707 PROSPECT AVENUE (cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y. Tel.: MEtrose 5-6577

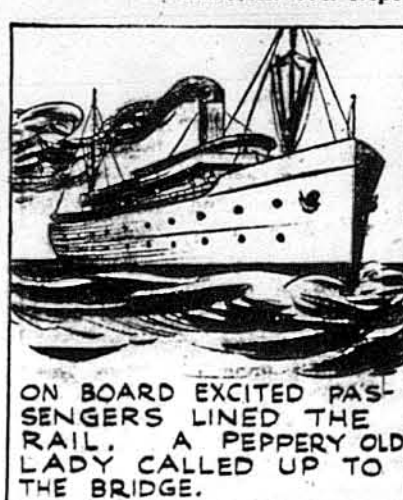

ПОБАЧИВ СІНА ВПЕРШЕ. — Едвард Френсиз Галегер, один з славних „літаючих тигрів“, вернувся з Китаю домі, до Вашингтону, в Дистрикті Колумбія; там він стрів свого малого сина, котрого летун бачив уперше. Летун зараз зголосився до летничої служби воєнної флотії.

ТАРЗАН. 604. Переїжджаючий корабель.

Тарзан далі плавав по неспокоєваній океані. В полудни на горизонті він завважив якогось корабля. Він почав махати до нього рукою.

Корабель не завважив це і далі плив тим самим бігом. Але на покладі корабля знайшлась стара жінка, що завважила Тарзана.

Вона почала кричати до капітана: „Гей, капітане, там чоловік на дарабі, потребує рятунку. Чи ви не думаєте підняти його?“

„Ні, пані Ейкерс“, відповів капітан. „Це один із тубільних злодіїв, котрі пробують даром дістатись на поклад корабля і задармо переїхатись“.